

Landsbygdsråd

Plats och tid

Folkets Hus Herräng torsdagen den 11 september 2025 kl. 16:30-19:15

Närvarande

Per Lodenius (C), ordförande
Ulrika Falk (S), vice ordförande
Andrea Kronvall (SD), 2:e vice ordförande
Joakim Storeide (M)
Michael Sjöblom (KD)
Kurt Pettersson (L)
Katarina Rosengren (MP)
Jessica Hilweyn (VP)

Magnus Grundäng, ordinarie (Bygdegårdsföreningarna)
Per Johansson, ordinarie (LRF)
Fred Rosenthal, ordinarie (Blidöbygden)
Mikael Olausson, ordinarie (Edsbrobygden)
Leif Wictoren, ordinarie (Rådmansö-Frötuna)
Per Nohr, ordinarie (Häveröbygden)
Ann-Mari Söderström, ersättare (Lyhundrabygden)
Fredrik Westerlund, ersättare (Lännabygden)
Tommy Lundqvist, ordinarie (Sjuhundrabygden)
Helen Sandberg, ordinarie (Väddöbygden)
Hans-Åke Sperne (Väddöbygden)

Ida-Maria Olofsson, strateg
Gustav Broms, landsbygds- och skärgårdsutvecklare
Anna Lebisch, Landskapslaget
Björn Sundberg, Landskapslaget

Landsbygdsråd

Justeringens plats och tid

Underskrifter

Sekreterare

Gustav Broms

Ordförande

Per Lodenius (C)

Justerande

Paragrafer

§§22-30

Landsbygdsråd

Anslag/Bevis

Protokollet är digitalt justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Landsbygdsråd

Sammanträdesdatum

2025-09-11

Datum då anslaget sätts upp

Datum för anslags nedtagande

Förvaringsplats för protokollet

Näringsliv- och etableringsenheten

Underskrift

Landsbygdsråd

Ärendelista

§22	Mötet öppnas
§23	Tidigare protokoll
§24	Presentation Herräng
§25	Inkomna ärenden/diskussionsunderlag
§26	Information från kommunen
§27	Övriga frågor
§28	Workshop om platsutveckling: Fokus urval, metoder och arbetssätt
§29	Runda
§30	Kommande möte

Landsbygdsråd

§22

Mötet öppnas

Ordförande Per Lodenius hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

Landsbygdsråd

§23

Tidigare protokoll

Under landsbygdsrådsmötet den 15 maj i Estuna bygdegård presenterades bygdegårdens roll som central mötesplats och en del av Lyhundrabygdens utveckling. Inkomna ärenden behandlades, bland annat Trafikverkets förslag om ombyggnation av Norrsunds färjeläge och dess konsekvenser för kollektivtrafik och näringsliv.

Rådet genomförde också en workshop om platsutveckling och med hänsyn till underlag i kommunens planöversyn, där bland annat behov av gång- och cykelvägar, trygghets- och äldreboenden samt lokala mötesplatser lyftes fram. Avslutningsvis förmedlades viss information från kommunen, såsom årets landsbygds- och skärgårdsforum och en runda hölls med aktuell lägesbild från ledamöterna.

Landsbygdsråd

§24

Presentation Herräng

Bosse Gyllensten från Folkets Hus Herräng presenterade Herrängs bygd och dess historik. Den sista gruvan stängdes 1961 och i dag används Eknäs, en tidigare gruva, enbart som vattentäkt. Gjuteriet var tidigare en stor arbetsgivare. Folkets Hus-rörelsen startade 1907 och har sedan dess varit en central samlingsplats. Genom åren har olika satsningar, såsom kulturstigar runt gruvan och smedjor samt etablering av museum bidragit till att bevara och levandegöra bygdens kulturarv.

Herrängs marina är en viktig resurs i området och dansläger arrangeras årligen, vilket bidrar till att främja lokal aktivitet, kontaktytor, besöks och näringsliv. Under senare år har stigar byggts ut med stöd från kommunen, samtidigt som det finns önskan om att kommunens institutioner också är mer närvarande i vardagen som kan ge stöd, service och vägledning för lokala initiativ. Det finns även restaurangverksamhet och livsmedelsaffär, delvis tack vare den omsättning danslägret genererar. Bygdens fritidshus utgör dessutom en viktig inkomstkälla för områdets hantverkare och bidrar till lokal sysselsättning.

Landsbygdsråd

§25

Inkomna ärenden/diskussionsunderlag

Inga ärenden inkom till mötet.

Landsbygdsråd

§26

Information från kommunen

Gustav Broms informerade om kommande satsningar och händelser, framför allt en extrautlysning av landsbygds- och skärgårdsutvecklingspengen samt det planerade landsbygds- och skärgårdsforumet den 12 november inriktat på civil beredskap.

Landsbygdsråd

§27

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Landsbygdsråd

§28

Workshop om platsutveckling: Fokus urval, metoder och arbetssätt ärendet

Under workshopen presenterade Ida-Maria Olofsson platsuppdraget och kommunens arbete med pilotprojekt, som har olika karaktär och behov. Syftet är att starta konkreta aktiviteter under hösten och sedan utveckla arbetet iterativt, med lärande längs vägen. Anna Lebisch och Björn Sundberg från Landskapslaget deltog som stöd och facilitatorer och betonade vikten av medskapande och samskapande.

De lyfte exempel från arbete i Hallstavik, där boende har involverats i utvecklingen av ett bostadsområde (en grönyta). De betonade att en mötesplats inte nödvändigtvis behöver vara knuten till en fysisk plats eller ett specifikt problem, utan kan skapas genom att använda befintliga resurser, kunskap och människor på platsen.

Deltagarna diskuterade hur metoder för platsutveckling kan konkretiseras. Det handlar om att skapa närvaro, engagemang och nätverk mellan platser samt att identifiera vilka aktörer som behövs för att en mötesplats ska fungera och vilka aktiviteter som lockar människor att delta. Fokus under workshopen låg på att bygga lokala initiativ som stärker sammanhållning, delaktighet och stolthet på platser och samtidigt kan förankras med kommunens målsättningar.

Deltagarna betonade också att mötesplatser fungerar som nav i bygden – de skapar social samhörighet, möjliggör erfarenhetsutbyte, stärker lokal identitet och kan attrahera nya invånare. Workshopdeltagarna tog upp konkreta exempel, som skolor, bygdegårdar, bryggor, parker och servicepunkter och hur dessa kan användas flexibelt för möten, kultur, sociala aktiviteter och lokal service. Betydelsen av lokalt ansvar och delegation lyftes fram, liksom att kommunens stöd behöver vara tillgängligt och anpassat efter bygdernas behov.

En grupp diskuterade särskilt hur kommunen kan stödja bygderna genom tydliga kontaktpersoner, lättillgänglig information om bidrag och tillstånd samt processtöd för projektledning. Vikten av kontinuitet betonades, så att lokala initiativ inte tappar fart efter avslutade projekt. Deltagarna lyfte också behovet av digitala plattformar och nätverk som gör det lättare för lokala föreningar, kyrkor och andra aktörer att kommunicera, samverka och utbyta erfarenheter.

Andra viktiga aspekter som diskuterades var fysisk gestaltning och attraktiva offentliga rum som stärker lokal stolthet och gemenskap. Workshopdeltagarna betonade att lokala initiativ bör ha frihet att anpassa insatser efter platsens förutsättningar, exempelvis hur man ordnar julbelysning, blomsterplantering eller små samlingspunkter. Samtidigt betonades rättvisa och inkludering, så att alla får del av resurser och aktiviteter, även om behoven kan se olika ut mellan bygderna.

Landsbygdsråd

Det diskuterades också hur bygderna kan främja samverkan och locka nya invånare, exempelvis barnfamiljer eller egenföretagare och hur kommunen kan stödja flyttkedjor, service och infrastruktur i mindre orter. Lokala projektledare lyftes fram som viktiga för att driva processen framåt, hålla samman ideella krafter, söka medel och stimulera engagemang. Erfarenhetsutbyte mellan bygder sågs som en metod för att sprida goda exempel och stärka den kommunala samverkan.

Sammanfattningsvis betonades vikten av att bygderna själva tar initiativ och ansvar, samtidigt som kommunen möjliggör för utveckling genom stöd, vägledning och resurser. Målet är att skapa levande, attraktiva och inkluderande platser där människor vill bo, verka och samlas, med långsiktighet, kreativitet och lokal delaktighet som ledstjärnor.

Landsbygdsråd

§29

Runda

Under rundan gav ledamöterna en aktuell lägesbild från sina respektive bygder och föreningar.

Ann-Mari Söderström, Lyhundrabygden, berättade att Roslagsbro fortsätter som vanligt med livaktig idrottsförening och golfbana. I Söderbykarl har sommaröppna aktiviteter på Eriksskulle och Söderbykarlsdag arrangerats, men hög medelålder gör det svårt att engagera arbetsföra personer. Lohärad tar över östra pastoratet, där kyrkan är viktig och Malsta har aktiviteter på Edesrka gården med stöd från lokala företag. Estuna idrottsförening är aktiv och i Svanberga sker flera initiativ. Vätö flyter på som tidigare.

Helen Sandberg, Vaddöbygden, beskrev arbetet med idébankar för att testa behov i Vaddönavet och nämnde planerade arbetsmöten, exempelvis på Eckerölinjen, för att skapa samverkan och trivsel bland dem som arbetar i bygden.

Tommy Lundqvist, Sjuhundrabygden, framhöll föreningslivet med handboll och fotboll samt arrangemang som utställningar med 300–400 bilar och motorcyklar som har samlats. Rimbodagen lyftes som ett lyckat arrangemang och Rimbo marknad äger rum den 2 oktober.

Magnus Grundäng, Bygdegårdarna, rapporterade om bröllop och punktfestivaler samt utomhusbio i Edsbro, vilket stärker bygden kulturellt.

Mikael Olausson, Edsbrobygden, berättade om sommarens aktiviteter, bland annat midsommarfirande och loppisar. Edsbro hembygdsförening med bildvisning av historiskt material om hur bygden har sett ut och människor som har levt där gjorde succé i somras och kommer att visas igen. Mikael lyfte också fram värdet av processtöd för att strukturera bygdens handlingsplan och hålla samman ideella krafter. En prioriterad fråga är att dämpa trafikfart i centrala Edsbro. Ett par aktiviteter framöver är Edsbroloppet och kulturarvsdagen.

Fred Rosenthal, Blidöbygden, redogjorde för nya numret av tidningen Öskaret, som samlar information om händelser i bygden. Där beskrivs till exempel lokala projekt, bland annat satsningar på gång- och cykelvägar, busslinje och markupplåtelse för besökande med husvagnar. Han nämnde också effekten av välkomstskyltar vid färjeläget och arbetet med att attrahera barnfamiljer och pendlare pensionärer.

Fredrik Westerlund, Lännabygden, lyfte genomförda arrangemang som Bergshamra- och Rialadagen, men också byggnationen av Riala skola, förväntningar på att vattenskyddsområden ska rivas upp samt firande av Länna hembygdsförening som fyller 100 år.

Landsbygdsråd

Per Nohr, Häveröbygden, nämnde genomförandet av Hallstavikdagens, ett nyligen genomfört lunchmöte med Hallstaviknavet om besöksnäring och föreläsning om AI.

Leif Wictoren, Rådmansö-Frötuna, rapporterade om färdigställandet av cykelleden mellan Gräddö–Rävsnäs–Kapellskär som gör att cyklister inte behöver åka på större vägar. I övrigt har det varit mycket festligheter i bygdegården och generellt framkom att sommarens arrangemang varit viktiga för den lokala kulturen och sociala samvaron.

Landsbygdsråd

§30

Kommande möte

Kommande möte planerades till den 27 november 2025 i Sjuhundrabygden. Information om exakt plats kommer.
